

Jumalateenistus Nõos P, 25.04.21 kell 11.00, *Jubilate*

Lektsioonid: 5Ms 30:19–20; Hb 11:2, 13–19

Jutlus: Jh 14:1–7

Laulud: 199 (1–3); 382 (1–4, 5); 380 (1–4); 114 (1–3)

Teie süda ärgu ehmugu! Uskuge Jumalasse ja uskuge minusse! Minu Isa majas on palju eluasemeid. Kui see nõnda ei oleks, kas ma siis oleksin teile öelnud, et ma lähen teile aset valmistama? Ja kui ma olen läinud ja teile aseme valmistanud, tulen ma jälle tagasi ja võtan teid kaasa enese juurde, et teiegi oleksite seal, kus olen mina. Ja kuhu ma lähen, sinna te teate teed.” Toomas ütles talle: „Issand, me ei tea, kuhu sa lähed, kuidas me siis võime teada teed?” Jeesus ütles talle: „Mina olen tee ja tõde ja elu. Ükski ei saa minna Isa juurde muudu kui minu kaudu. Kui te oleksite tundnud mind, siis te tunneksite ka mu Isa. Nüüd te tunnete teda ja olete teda näinud.”

Jeesus alustab meie tänast kirjakohta üleskutsega mitte ehmuda.

Mille pärast pidid jüngrid üldse ehmuma? Jah, ehmumiseks oli põhjust küllalt! Alles veidi aega tagasi (Jh 13:21) oli Jeesus jüngerile öelnud, et üks nende seast reedab ta. Jh 13:33 teatab Jeesus jüngerile, et sinna, kuhu tema läheb, ei saa jüngrid tulla – ehk siis Jeesus jätab nad maha. Ja Jh 13:38 kinnitab Jeesus Peetrusele, et juba mõne tunni pärast salgab Peetrus ta kolm korda järjest ära. Enamgi veel (ja sellele juhib tähelepanu Jukka Thurén oma kommentaaris Johannese evangeeliumile), ka Jeesus ise pole jüngrite ees ise alati vankumatut meelerahu näidanud. Jh 11:33 ja 38 on Laatsaruse surnuist ülesäratamise eelloos öeldud, et Jeesus ärritus sisemiselt ja sama peatüki salmis 35 lausa seda, et ta nuttis. Jh 12:27 ütleb Jeesus jüngerile avalikult, et ta hing on eelseisvale kannatusele ja surmale mõeldes ehmunud. Ja Jh 13:21 võpatab Jeesus vaimus, kui taipab et jünger Juudas valmistub tema äraandmiseks.

Nõnda mõistame, et nii Jeesuse enda kui ta jüngrite viimased päevad ja tunnid enne Jeesuse kinnivõtmist polnud kerged taluda: kõigi süda oli raske.

Teame oma igapäevaelus seda tunnet hästi: süda muretseb eelseisvate katsumuste või halbade eelaimuste pärast. Küllap peab seda silmas ka VT Laulik, kui ta ütleb Ps 90:10, et isegi parimal puhul on meie elupäevad vaev ja häda. Rõõmu ja õnne on küll omajagu, kuid murest ja ängist, mis elu halvab, pole samuti puudus. Veelgi enam, viimased kipuvad lõppkokkuvõttes ikkagi peale jääma.

Ent kui Jeesus ütleb meie kirjakohta algul jüngerile „Teie süda ärgu ehmugu!“, siis mõtleb ta midagi sootuks muud. See pole viide inimelu hamletlikule dilemmale taluda vaimus „kõik nooled, mida vali saatust paiskab... või tõstes relvad hädamere vastu vaev lõpetada“. Ei, see on üleskutse usaldada kõik oma mured Jumalale.

Siin on oluline jumalakujutluse muutus. Iisraeli rahvas, juudid, kes moodustasid ju Jeesuse jüngerkonna ja peaaegu kogu rahva, kes Jeesuse kuulutust kuulis, teadsid küll, et Jumala peale tuleb lootuda. Nt Ps 62:9 on öeldud: „Lootke tema peale igal ajal, rahvas; valage välja oma südamed tema ette: Jumal on meile pelgupaigaks!“ Kuid see, mida see lootus tegelikult tähendab, polnud Iisraeli rahvale täpselt teada.

VT-teadlased on ju esile toonud, et VT-s pole selget lootust surnuist ülestõusmisele. Maine elu on see, millega inimestel tuleb leppida ja selle järel tuleb surra. Millele oskas VT-inimene lootuda? Sellele, et Jumal kaitseb teda tema elus, kui ta järgib Moosese käsk. Võib-olla samamoodi nagu Jumal kaitses kõrberännakul ja Töötatud Maa vallutamisel oma rahvast.

Kuid Jeesus lisab üleskutsele „uskuge Jumalasse“ ka üleskutse „uskuge minusse“. Ja seda mitte selles tähenduses, et jüngrid usuksid Jumalasse ja Jeesusesse, vaid Jumalasse kui Jeesusesse. Vastavat kreeka keelset lauset πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε 'uskuge Jumalasse ja uskuge minusse' võiks tõlkida eri moodi. Nt ka nii: „Kas usute Jumalasse? Siis usute ka minusse!“

Ja nüüd jätkab Jeesus jüngritele selgitamist, mille poolest Jumalasse uskumine nagu Jeesusesse uskumine erineb jüngrite varasemast usust.

Esmalt teatab Jeesus jüngerile, et ta läheb jüngeritele asemeid valmistama. See oli jüngerile midagi

täiesti uut. Jah, VT-s ütleb Jumal, et Tema eluase on inimeste juures. Nt Hs 37:27: „Ja minu eluase on nende juures: mina olen neile Jumalaks ja nemad on mulle rahvaks.“ Kuid seda, et inimestel oleks igavene eluase Jumala juures, polnud vist keegi varem kuulnud. Veelgi enam, Jeesus, Jumala Poeg, Jumal ise valmistab enda omadele enda juures sobivad eluasemed.

Aga kas need eluasemed üldse on midagi, mille nimel kristlane tahab pingutada? Võib-olla ta mõtleb, et seal taevariigis on nii palju inimesi koos ja siin maa peal, eriti Eestis on ta elu olnud meeldivalt privaatne. Siis aga tuleb elada paljude inimestega koos mingis Jumala majas.

Selline mõte aga ei arvesta armastust, mida Jumal on Jeesus Kristuse läbi ilmutanud ja tahab jagada inimestele. Samuti armastust, mis Püha Vaimu läbi on ühel kristlasel teise vastu.

Pea tunnistama, et kujutlen elu Jumala eluasemes umbes nii nagu ühes hotellis, kus igaühel on üksiknumber, kus ta saab elada täpselt nii nagu ta tahab (ja inimese tahtmine on Jumala juures täpselt kooskõlas Jumala tahtmisega, nii et mingeid patusest loomusest tingitud liialdusi selles taevase eluaseme-elus enam pole). Aga siis on inimesel võimalik igal ajal minna kohtuma teiste inimestega, n-ö taevasele jumalateenistusele, kus valitseb ainult armastus, rõõm ja rahu ning üheskoos kiidetakse Jumalat. Taevastes eluasemetes pole millestki puudus ega ole ka midagi üleliia. Pealegi, ütleb Jeesus oma jüngreile, saavad jüngrid taevastes eluasemetes olla koos Jeesusega. Võib arvata, et jüngreil oli sel hetkel kõige suuremaks sooviks, et Jeesus neid maha ei jätaks, ning eelkirjeldatud ehmatus tuleneski suuresti just sellisest kartusest.

Kui keegi Jeesust armastab – usaldab teda, loodab tema peale, ei karda teda – siis on ta suurim eesmärk elus Jeesusega kohtuda. Kuid sellist kohtumist Jeesus oma jüngreile siin töötabki! Nõnda siis sobib siia võib-olla Pauluse mõte 1Kr 12:31: „Aga taotlege suuremaid armuande!“ Suurim armuand inimese elus on vennalik sõprus Jeesusega, armastus tema vastu ja Jeesuse vastuarmastuse tunnetamine!

Lisaks sellele, et Jeesus läheb jüngreile eluasemeid valmistama ja tahab nendega koos olla, ütleb Jeesus jüngreile ka seda, kuidas neisse taevastesse eluasemesse pääseb. Jällegi midagi täiesti uut Iisraeli rahva jaoks! Jah oli ju teada, et Eenok kõndis koos Jumalaga ning Eelija võeti tuliste vankrite ja hobustega elusalt taeva. Kuid seda, et igaühel, kes usaldab Jeesust kui Jumalat, on otsene ligipääs taevastele eluasemetele, polnud keegi varem kuulnud.

Seda väljendab hästi jünger Toomase abitus, kui ta hüüatab: „Issand, me ei tea, kuhu sa lähed, kuidas me siis võime teada teed?“ Toomas ei tea millises suunas Jeesus läheb ja koos sellega ka seda, millises suunas ta ise peab minema. Samuti ei tea ta, millist teed pidi sinna minna.

Toomase abitus iseloomustab vist kogu inimlikku elu selles kaduvas maailmas. Veelkord on põhjust meenutada Ps 90:10, et isegi parimal puhul on meie elupäevad vaev ja häda. Peale seletamatu ängi, mis meid elus tihti kammitseb, ei tea me, millises suunas me peame liikuma ja mis teed pidi. Või, meenutades Paul Gauguini tuntud religioosse maali pealkirja küsimusi: „Kust me tuleme? Kes me oleme? Kuhu me läheme?“

Ilma Jumalata me ei oskagi neile küsimustele vastata. Ja isegi tundes VT-Jumalat, pole meil, nagu ülal arutlesime, selle kohta täit selgust. Alles Jeesus annab meile neile küsimustele selged ja ammendavad vastused. Me tuleme Jumala juurest. Me oleme Jumala lapsed. Me läheme tagasi Jumala juurde.

Ja viis, kuidas see kõik toimib, on meie kirjakoht kokku võetud Jeesuse mina-lausesse: „Mina olen tee ja tõde ja elu. Ükski ei saa minna Isa juurde muidu kui minu kaudu.“ Varasemast on selgunud, et Jeesus on uks, on Hea Karjane, kes karja sellest uksest kosutavaile rohumaadele juhatab. Kuid ta on ühtlasi ka tee, mis sinna rohumaadele – Jumala eluasemesse – viib. Koos selle jumaliku ukse, Hea Karjase ja teega on meil juurdepääs ka tõele ja elule. Sest siin tuleb meenutada Jh algust: Jh 1:4: „...tema [Sõna] kaudu, oli elu, ja elu oli inimeste valgus“ ning Jh 1:14: „...ja me nägime tema [Sõna] kirkust nagu Isast Ainusündinu kirkust, täis armu ja tõde.“

Tänase jumalateenistuse teema on kirikukalendri järgi „Jumala rahva koduigatsus“. Võib küsida, kuidas saame igatseda sinna, kus me veel kunagi olnud pole ja kuidas saab see tundmatu koht olla meie kodu. Ent Jeesuse kõnelus jüngritega peabki neid veenma, et Jumala juures tunnevad nad end nii kodus, nagu nad maises elus veel mitte kunagi end tundnud pole ega saakski tunda. Ja põhjus on lihtne, see on juba enne ka kõlanud: me tuleme Jumala juurest ja oleme läbi Jeesuse sinna jälle teel!

Aamen.